

Competenties taalinclusief werken

Dit document/product is één van de opbrengsten van het project “Een opPEPper voor het positieve taalklimaat met de hulp van jeugdliteratuur”, dat mede mogelijk is gemaakt door het NRO Comeniusprogramma Teaching Fellows Comenius Teaching Fellows 2024. Het project is uitgevoerd binnen het lectoraat Taal & Ontwikkeling op Hogeschool KPZ in Zwolle, binnen de associate degree Pedagogisch Educatief Professional.

Het doel van dit project was het ontwikkelen van een module rond talige diversiteit voor de ad PEP, waarin studenten:

1. Via jeugdliteratuur bewust worden van maatschappelijke en persoonlijke normen rond taaldiversiteit. Er is een lijst opgesteld van rijke jeugdliteratuur waarin talige diversiteit een rol speelt, waarvan drie boeken zijn uitgewerkt.
2. Met behulp van een reflectieroute reflecteren op hun handelen en denken in talig diverse situaties;
3. Aan de hand van een competentielijst gericht werken aan competenties rond taalinclusief werken in het domein kind en educatie;
4. Kennis vergaren over talige diversiteit, onder andere door het bestuderen van een FAQ (frequently asked questions).

Dit product hoort bij doel 3. Deze competentielijst is ingedeeld in domeinen en doelgroepen. De drie doelgroepen zijn de actoren waar PEP-studenten veel contact mee hebben in hun werk: kinderen/jongeren, ouders/verzorgers en professionals/ team. De competentielijst is op verschillende manieren te gebruiken. Denk aan het inschalen van eigen competenties voor of na het volgen van een module.

De competentielijst is gebaseerd op de volgende bronnen, waarbij er een vertaling is gemaakt naar het domein kind en educatie en het associate-degree niveau.

- Alhanachi, S. (2023, 8 november). *Een cultureel responsieve leraar: hoe word ik het en wat vraagt het?* Nivoz. Geraadpleegd op 4 december 2025, van <https://nivoz.nl/een-cultureel-responsieve-leraar-hoe-word-ik-het-en-wat-vraagt-het>
- BV NT2. (2010). *Competentieprofiel & Certificering van docenten NT2*. Geraadpleegd op 3 december 2025, van https://www.nt2.nl/documenten/nt2_academie/bvnt2-competentieprofiel.pdf?srsId=AfmBOorHL3d46pUtj1621LIToe-Ei0UbMsduWzCL-eVVxJyduD2zWwTI
- Goorts, I. & Kolste, R. (2023). *Cultuursensitief werken*. Pharos. Geraadpleegd op 4 december 2025, van <https://www.pharos.nl/kennisbank/visiedocument-cultuursensitief-werken/>
- Nuffic. (2023, 27 juni). *Internationale competenties voor docenten*. Geraadpleegd op 4 december 2025, van <https://www.nuffic.nl/onderzoek-en-cijfers/onderzoeken/internationale-competenties-voor-docenten>
- Vanhooren, S., Wulftange, L. & Rijckaert, H. (2025). *De taalcompetente leraar. Een referentiekader voor taalcompetenties van leraren in Nederland en Vlaanderen*. Taalunie. Geraadpleegd op 3 december 2025, van <https://taalunie.org/publicaties/196/de-taalcompetente-leraar>

Competenties taalinclusief werken

Domein	Kinderen & jongeren	Ouders & verzorgers	Professionals & team
1. Zelfbewustzijn en reflectie	Herkent hoe verwachtingen over taal, gedrag en leren beïnvloed worden door het eigen taal- en cultuurbeeld.	Is zich bewust van de eigen communicatiestijl in contact met ouders en van eventuele machtsverschillen of taalbarrières.	Neemt initiatief om samen met collega's te reflecteren op taalgebruik, inclusiviteit en cultuur.
2. Waardering voor diversiteit	Zet meertaligheid en culturele diversiteit in als een bron van leren en identiteit en stimuleert kinderen om hier trots op te zijn.	Benadert ouders als volwaardige partners; waardeert hun kennis, taal en opvoedpraktijken.	Draagt bij aan een organisatiecultuur waarin (eigen) talige en culturele diversiteit wordt gezien als meerwaarde en uitgangspunt voor beleid.
3. Kennis van taaldiversiteit en taalontwikkeling	Begrijpt hoe meertalige taalontwikkeling verloopt en wat dit betekent voor het werken met kinderen.	Begrijpt dat ouders een cruciale rol spelen in taalontwikkeling; kent manieren om thuistalen te versterken.	Deelt kennis over taaldiversiteit binnen het team en houden dit onderwerp levend.
4. Taalgerichte en inclusieve communicatie	Stimuleert kinderen om zich in meerdere talen uit te drukken en geeft passende taalsteun.	Past communicatie aan op de taalvaardigheid en voorkeur van ouders, bijvoorbeeld door een tolk in te zetten.	Zorgt samen met collega's voor heldere en inclusieve communicatie binnen en vanuit de organisatie.
5. Beginsituaties in beeld	Brengt de talige en culturele achtergrond van kinderen in kaart en stemt aanbod af op hun beginsituatie.	Vraagt naar thuistaal, taalgewoonten en verwachtingen van ouders en betreft deze in het pedagogisch handelen.	Wisselt systematisch informatie uit over taalachtergronden en ervaringen van gezinnen binnen het team.
6. Interactieve en taalrijke omgeving	Creëert een leerrijke omgeving waarin kinderen (thuis)taal durven gebruiken, fouten mogen maken en elkaar ondersteunen.	Stimuleert ouders om de (thuis)talen van hun kind actief te gebruiken in alle contexten van het dagelijks leven.	Ontwerpt met collega's activiteiten en materialen die meertaligheid en taalontwikkeling stimuleren.
7. Samenwerking en communicatie	Stimuleert interactie tussen kinderen van verschillende en gelijke taalachtergronden.	Bouwt vertrouwensrelaties met ouders, met aandacht voor gelijkwaardigheid en culturele sensitiviteit.	Stimuleert samenwerking met taalspecialisten, logopedisten, NT2-docenten of beleidsmakers.